

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
info@eas.ee

Meie 05.05.2020 nr 4/109

Pöördumine seoses väikeettevõtjate ja turismisektori ettevõtjate kahjude osalise hüvitamise toetustega

Lugupeetud Raul Siem ja Peeter Raudsepp!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poole seoses väliskaubandus- ja infotehnoloogiaministri määrusega „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse puhangust negatiivselt mõjutatud väikeettevõtja kahjude osalise hüvitamise toetus“ ning määrusega „Turismisektori ettevõtjate COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse puhangust tulenenud kahjude osalise hüvitamise toetus“. Kaubanduskoda toetab riigi plaani maksta väikeettevõtjatele ja turismisektori ettevõtjatele teatud tingimuste täitmisel toetust, et osaliselt hüvitada ettevõtjatele koroonakriisiga seotud kahju. Samas näeme viidatud toetusmeetmetes mitmeid probleeme, millele juhime järgnevalt tähelepanu.

1. Kaubanduskoda on seisukohal, et koroonakriisi leevendamise meetmed, sh erinevad toetusmeetmed peavad olema läbipaistvad, kohtlema ettevõtjaid võrdselt ning tagama seeläbi ka ausat konkurentsi. Lisaks peaksid toetusmeetmed olema suunatud eelkõige nendele ettevõtjatele, kelle tegevust on kriis kõige rohkem negatiivsemalt mõjutanud. Sarnased põhimõtted sisalduvad ka koroonakriisi leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimuste § 5 lõike 1 punktis 1, mille kohaselt peab toetuse eraldamine olema läbipaistev ja mittediskrimineeriv ning tagama sihtrühma kuuluvate isikute võrdse kohtlemise.

Kaubanduskoja hinnangul ei vasta väikeettevõtjate ja turismisektori ettevõtjate toetusmeetmed täielikult eelnevatele kriteeriumitele. Eelkõige tekib küsimus, kas toetus tagab ikka sihtrühma kuuluvate isikute võrdse kohtlemise ning kas toetuse eraldamine on läbipaistev.

2. Võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse kindlakstegemisel jääb meile ebaselgeks, millistest kriteeriumitest või põhjendustest lähtuvalt on töötatud välja toetuse saamise tingimused. Kahjuks puudub määruste juurest seletuskiri, mis aitaks meetme tingimusi paremini mõista. Näiteks töötasu hüvitise meede, mis töötati välja väga lühikese aja jooksul, sisaldab ka põhjalikku seletuskirja.

3. Meie hinnangul peaksid toetuse saamise tingimused olema paindlikumad ning koosnema mitmest tingimusest, kusjuures toetuse taotleja ei peaks samal ajal vastama kõikidele tingimustele. Sarnast lahendust on kasutatud näiteks töötasu hüvitise puhul, kus toetuse saaja peab täitma kolmest tingimusest kahte. Selline lahendus aitab paremini tagada ettevõtjate võrdsema kohtlemise, sest ühe tingimuse mittetäitmine ei välista veel toetuse saamist.

4. Läbipaistvuse suurendamisele ei ole kaasa aidanud ka see, et meile teadaolevalt ei ole nimetatud meetmete väljatöötamisse kaasatud ettevõtlusorganisatsioonid. Vähemalt Kaubanduskoda, kelle liikmete hulka kuulub rohkem kui 2700 väikeettevõtjat, olles seega Eesti suurim väikeettevõtjaid esindav organisatsioon, ei ole kaasatud meetme väljatöötamisse. Peame igati mõistlikuks, et toetusmeetmeid töötatakse välja koos ettevõtlusorganisatsioonidega või vähemalt küsitakse ettevõtlusorganisatsioonide tagasisidet plaanitava meetmete kohta, kuid nende kahe meetme osas ei ole seda tehtud.

5. Ettevõtjate ootus oli, et riik avalikustab toetusmeetme tingimused oluliselt varem. Samas peame praeguses situatsioonis oluliseks, et ettevõtjad saaksid võimalikult kiiresti hakata taotlusi esitama ning toetus jõuaks nendeni võimalikult kiiresti.

Väikeettevõtja kahjude osalise hüvitamise toetus

6. Kaubanduskoja hinnangul võiks väikeettevõtjatele mõeldud toetusmeede olla paindlikum ja sihitum. Kuna meetme sihtrühm on väga suur ning toetuse kogumaht on vaid 10 miljonit eurot, siis tuleks toetust võimaldada eelkõige nendele ettevõtjatele, kellele kriis on avaldanud negatiivsemat mõju. Samuti võiks toetuse eraldamine olla seotud ka varasemalt tasutud tööjõumaksudega sarnaselt turismisektori ettevõtjate toetusmeetmetega.

Praeguste tingimuste kohaselt võib näiteks väikeettevõtja, kelle eelmise aasta käive oli 21 000 eurot ning kes maksis riigile tööjõumakse 1000 eurot, saada toetust 3000 eurot. Samas väikeettevõtja, kelle käive oli eelmisel aastal näiteks 150 000 eurot ja kelle käive on kriisi ajal vähenenud 95% ning kes on tasunud eelmisel aastal riigile tööjõumakse 10 000 eurot, ei saa toetust selle meetme raames. Seega väikeettevõtjad, kes on rohkem panustanud riigieelarvesse ning keda on kriis väga negatiivselt mõjutanud, võivad jääda toetusest ilma. Selliste näidete puhul ei ole meie hinnangul tagatud ettevõtjate võrdne kohtlemine ning aus konkurents.

Kaubanduskoja hinnangul võiks ka väikeettevõtjatele toetuse maksmise tingimuse siduda eelmisel aastal tasutud tööjõumaksudega. Vältida tuleb olukorda, kus väikeettevõtjale antav toetus on suurem kui eelmisel aastal riigile tasutud tööjõumaksud, kui tegemist ei ole just alustava ettevõttega.

Samuti võiks suurendada praegust kuni 100 000 eurost käibe piiri, mida ületades ei ole võimalik toetust taotleda. Kuna meetme sihtrühm on väga suur ja toetusmeetme kogueelarva vaid 10 miljonit eurot, siis võiks suurendada ka käibe vähenemise kriteeriumit, mis hetkel on 30%. Muudatuse tulemusena saaksid toetust need ettevõtjad, kelle käivet on kriis rohkem vähendanud.

Lisaks peame mõistlikuks lahendust, et toetuse saamise tingimusi on praegusest rohkem, kuid ettevõtja ei pea samaaegselt kõiki tingimusi täitma. Näiteks võiksid tingimusteks olla nii käibe suurus, käibe langus kriisi ajal ning riigile tasutud tööjõumaksud. Kui väikeettevõtja täidab kahte tingimust kolmest, võiks tal olla võimalik toetust saada.

Turismisektori ettevõtjate kahjude osalise hüvitamise toetus

7. Turismisektori ettevõtjate toetusmeede on paremini sihitud kui väikeettevõtjate toetusmeede. Samuti peame positiivseks seda, et üheks toetuse taotlemise tingimuseks on riigile tasutud tööjõumaksud.

Samas võiks meie hinnangul ka selle toetusmeetme tingimused olla paindlikumad. Näiteks võiks meetmete juurde lisada täiendava tingimuse ning näha ette, et ettevõtjad saavad toetust, kui täidavad kolmest kriteeriumist kahte. Sellisel juhul võiks ka näiteks majutusettevõtjal, kelle käive on üle kolme miljoni euro ja kes praegu ei saa seetõttu toetust taotleda, olla võimalus toetuse saamiseks.

Kaubanduskoja hinnangul peaks eelkõige väikeettevõtjate toetusmeede olema sihitum ehk võtma rohkem arvesse ettevõtja käibe langust kriisi ajal ning ka seda, kui palju on ettevõtja varasemalt panustanud riigieelarvesse. Lisaks võiksid toetuse tingimused olla paindlikumad ehk ühe kriteeriumi mittetäitmine ei peaks automaatselt välistama toetuse taotlemist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070